

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 28

16.04.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ცემენტის საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „თი ეს გრუპი“, ქ. თბილისი, ატენის ქ. კორპ. 3, ბ. N 22

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტი, სოფ. მარაბდა

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 24.02.2020

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ეკოლცენტრი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „თი ეს გრუპის“ მიერ წარმოდგენილია თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, სოფ. მარაბდის მიმდებარე ტერიტორიაზე ცემენტის საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, სოფ. მარაბდაში, შპს „თი ეს გრუპის“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების 22821 მ² ფართობის მქონე მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 84.24.31.135). ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: 1) X- 480959.30; Y- 4597416.86; 2) X-481050.25; Y-4597457.64; 3) X-481073.06; Y-4597452.23; 4) X-481070.35; Y- 4597441.09; 5) X-481156.31; Y-4597282.14; 6) X-481061.29; Y-4597229.78. ტერიტორიას ოთხივე მხრიდან ესაზღვრება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები. უახლოესი დასახლებული პუნქტი საპროექტო ტერიტორიიდან დაახლოებით 620 მეტრში მდებარეობს, ხოლო 240 მეტრში გადის ფონიჭალა-მარნეული-გეგუთის საავტომობილო გზა.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მიწის ნაკვეთზე განლაგებულია გასული საუკუნის 70-იან წლებში აშენებული სამეურნეო და საწარმო ფუნქციის შენობა-ნაგებობები, ფუნქციონირებდა ღვინის ქარხანა, შემდგომ კი გამოყენებული იყო სასაწყობე ტერიტორიად. პროექტით გათვალისწინებულია არსებული შენობების რეკონსტრუქცია, ზოგიერთი მათგანის დემონტაჟი და ახალი ნაგებობების მშენებლობა. დაგეგმილია 8 ერთეული ცემენტის სილოსის მოწყობა, თითოეულის მოცულობა შეადგენს 200 ტონას, საკონტროლო გამშვები პუნქტის (დაცვის შენობა) მშენებლობა და საოფისე შენობის რეკონსტრუქცია.

აღნიშნულ ტერიტორიაზე არსებულ ანგარის ტიპის ნაგებობაში განთავსდება ცემენტის დაფქვისათვის საჭირო 10 ტ/სთ წარმადობის ბურთულეებიანი წისქვილი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გათვალისწინებულია სხვადასხვა მარკის პორტლანდცემენტის წარმოება, კლინკერის, თაბაშირის და დანამატების დაფქვით. საწარმოში დაგეგმილია

წელიწადში 66000 ტონა ცემენტის წარმოება. საწარმო იმუშავებს 330 სამუშაო დღის განმავლობაში, 20 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. 66000 ტონა ცემენტის წარმოებისათვის გათვალისწინებულია 52800 ტონა კლინკერის, 3300 ტონა თაბაშირის და 9900 ტონა დანამატების დაფქვა.

ნედლეულის შემოტანა საწარმოში ძირითადად გათვალისწინებულია ავტოტრანსპორტით. მათი განთავსება მოხდება შენობაში, ნედლეულის სასაწყობე ბეტონის მოედანზე ცალ-ცალკე, ნაყარების სახით. სასაწყობე მოედანზე განთავსებულ ბუნკერებში ავტოჩამტვირთველის საშუალებით მოხდება კლინკერის და დანამატების ჩატვირთვა. აღნიშნული ბუნკერების ქვეშ არსებულ ტრანსპორტიორზე ნედლეულის დოზირება ხდება ავტომატური სასწორის საშუალებით. შეზავებული ნედლეული ტრანსპორტიორის საშუალებით ხვდება მეორე ტრანსპორტიორზე და შემდეგ თავსდება წისქვილში. დაფქვილი ცემენტი გადადის ელევატორში, სადაც მას ემატება სახელოებიან ფილტრებში დაჭერილი ცემენტი და საბოლოოდ თავსდება ცემენტის სილოსებში.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია შერჩეული ტერიტორიის ალტერნატივის დასაბუთება, რომლის მიხედვითაც, შერჩეული ალტერნატივის უპირატესობა მდგომარეობს შემდეგში: აღნიშნული ტერიტორია მიეკუთვნება არასასოფლო-სამეურნეო მიწის კატეგორიას და წარმოადგენს შპს „თი ეს გრუპის“ საკუთრებას; მიწის ნაკვეთი უზრუნველყოფილია ელექტროენერგიით და წყალმომარაგებით, ასევე განვითარებულია საგზაო ინფრასტრუქტურა; ტერიტორია მდებარეობს ავტომაგისტრალთან ახლოს; საწარმოს ზემოქმედების ზონაში არ მდებარეობს დაცული ტერიტორიები. გარდა ამისა, ტერიტორიაზე უკვე არსებობს შენობა-ნაგებობა, რომელშიც მოხდება ცემენტის წარმოებისათვის საჭირო წისქვილის განთავსება. ასევე აღსანიშნავია მოსახლეობიდან დაშორების მანძილი.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება. ექსპლუატაციის ეტაპზე გაფრქვეული ძირითადი დამაბინძურებელი ნივთიერებებია: არაორგანული მტვერი და ცემენტის მტვერი. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმო აღჭურვილი იქნება ეფექტური აირგამწმენდი ორსაფეხურიანი დანადგარებით. I - საფეხური- ციკლონი 70%-იანი ეფექტურობით და II საფეხური, სახელოებიანი ფილტრები 99.9%-იანი ეფექტურობით. გამონაბოლქვი აირმტვერნარევის გაწმენდის შემდეგ დაჭერილი ცემენტის მტვერი დაუბრუნდება ცემენტის ელევატორს. აირმტვერნარევი გაწმენდის შემდეგ გაიფრქვევა ატმოსფერულ ჰაერში 10 მეტრი სიმაღლის მილით. აირგამწმენდი სისტემისათვის ჰაერის მიწოდება მოხდება საკომპრესორო სადგურიდან.

საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყენებული დანადგარებიდან მოსალოდნელია ხმაურის გავრცელება. ხმაური ასევე შესაძლებელია გამოიწვიოს ნედლეულის შემოზიდვა-დასაწყობებამ და აღნიშნული პროცესის დროს ავტოტრანსპორტის მუშაობამ. სკოპინგის ანგარიშის მომზადების ეტაპზე განხორციელებული შეფასების მიხედვით, საწარმოო ობიექტისგან მოსალოდნელი ხმაური არ აღემატება დასაშვებ ნორმებს ახლომდებარე მოსახლეობისთვის, რადგან ხმაურის გამომწვევი დანადგარები განთავსებული იქნება დახურულ შენობაში, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს ხმაურით გამოწვეულ ზემოქმედებას.

წყალი საწარმოში გამოიყენება მხოლოდ სასმელ-სამეურნეო და სახანძრო მიზნებისთვის. სასმელ-სამეურნეო მიზნებისთვის საწარმო წყალს იღებს ადგილობრივი

წყალმომარაგების სისტემიდან. საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო წყლები ჩაშვებული იქნება ბეტონის ამოსაწმენდ ორმოში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სამინისტროში წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშსა და თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად, დამატებით ატვირთული იყო პრეზენტაცია, სადაც საზოგადოებას შესაძლებლობა ჰქონდა გაცნობოდა მოკლე ინფორმაციას პროექტთან დაკავშირებით. საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით ქვეყანაში მოქმედი საგანგებო მდგომარეობიდან გამომდინარე, საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის N181 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოს ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების“ მე-5 მუხლის შესაბამისად, აიკრძალა საჯარო სივრცეში ფიზიკურ პირთა თავშეყრა 10 პირზე მეტი რაოდენობით. აღნიშნულ დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე” საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 26 მარტის №196 დადგენილების შესაბამისად, შპს „თი ეს გრუპის“ ცემენტის საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე სკოპინგის დასკვნის გაცემისთვის დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოება განხორციელდა საჯარო განხილვის ჩატარების გარეშე და ადმინისტრაციულ წარმოებაში საზოგადოების მონაწილეობა და მის მიერ მოსაზრებებისა და შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობა უზრუნველყოფილი იქნა წერილობით. აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის განცხადებები განთავსდა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, მოსახლეობის თავშეყრის ადგილებში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები სამინისტროში არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის აღწერა;
- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების GIS კოორდინატები და shape ფაილები;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები; შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის ტექნოლოგიური ალტერნატივა, საპროექტო საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- საწარმოს ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), მდინარემდე და უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
- ინფორმაცია 500-მ რადიუსის საზღვრებში არსებული მოქმედი ნებისმიერი ტიპის სამრეწველო ობიექტის შესახებ;
- ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული შენობა-ნაგებობების შესახებ ინფორმაცია; მათი გამოყენების ან დემონტაჟის შესახებ ინფორმაცია;
- ტექნოლოგიური სქემა (საწარმოო პროცესი) და საწარმოში დაგეგმილი დანადგარების აღწერა, სიმძლავრე, წარმადობა; ინფორმაცია წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოს ტერიტორიაზე შემოსატანი ნედლეულის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია ნედლეულის დასაწყობების შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოში გამოსაყენებელი დანამატი ნივთიერებების რაოდენობის და დასაწყობების შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების შესახებ. დეტალური ინფორმაცია ნედლეულის შემოტანის და პროდუქციის გატანის (სიხშირის) პროცედურების შესახებ, შესაბამისი მარშრუტის მითითებით (ტრანსპორტირების გეგმა);
- ინფორმაცია ნედლეულისა და პროდუქციის (შემოზიდვა/გაზიდვის) ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული გზების შესახებ;
- ინფორმაცია საპროექტო სილოსების შესახებ (ტიპები და მოცულობა);
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოში დაგეგმილი სახელოებიანი ფილტრების შესახებ;
- წარმოქმნილი მტვრის (ნარჩენი) კვლავწარმოებაში გამოყენების შესაძლებლობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- გამწოვი სავენტილაციო სისტემის გამოყენების შემთხვევაში, შესაბამისი პარამეტრების შესახებ ინფორმაცია;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობების შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები. ნარჩენების დასაწყობების ადგილების შესახებ ინფორმაცია;
- სამშენებლო მოედნის და მასალის დასაწყობების მოედნების აღწერა;
- სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო წყალმომარაგება;

- ხანძარსაწინააღმდეგო დანიშნულებით წყლის მომარაგებისა და სახანძრო სისტემის მოწყობის საკითხები;
- სამეურნეო-ფეკალური და საწარმოო წყლების (არსებობის შემთხვევაში) მართვის საკითხები;
- სანიაღვრე ქსელის მოწყობისა და სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხები;
- საწარმოს გენერალური გეგმა ექსპლიკაციით;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- საწარმოს მშენებლობისა და ფუნქციონირების დროს შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა;
- ინფორმაცია გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ;
- ინფორმაცია ღამის საათებში (ნედლეულისა და პროდუქციის (შემოზიდვა/გაზიდვის) ტრანსპორტის გადაადგილების აკრძალვის შესახებ;
- ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი მარაგადახურული ავტოტრანსპორტის შესახებ;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციასთან, ასევე ფუჭი ქანების მართვასთან დაკავშირებული საკითხები;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს მოწყობისა და საქმიანობის ეტაპზე, ემისიები ნედლეულის მიღების და დასაწყობებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- ზემოქმედება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- საწარმოს ექსპლუატაციის და ნედლეული/პროდუქციის შემოტანის-გატანის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებზე, საწარმოს ექსპლუატაციის და ტრანსპორტირების ეტაპზე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და წარმოდგენილი მოსაზრებების და შენიშვნების შეფასება;
- კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება 500 მეტრიანი რადიუსის საზღვრებში არსებული საწარმოო ობიექტების გათვალისწინებით;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
 - მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი, სადაც ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუმაციის მიზნით ყურადღება გამახვილდება ატმოსფერული ჰაერის და ხმაურის მონიტორინგზე;
 - გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
 - საწარმოს ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- სკოპინგის ანგარიშის მე-7 თავში-ინფორმაცია მომავალში ჩასატარებელი კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო მეთოდების შესახებ, მითითებულია, რომ „ემისიების ისეთი სტაციონარული წყაროების გამოყენების შემთხვევაში, როგორცაა მაგალითად მადნის დამსხვრევის ეტაპი და სხვა შემუშავდება და სამინისტროს შესათანხმებლად წარედგინება შესაბამისი ჰაერდაცვითი დოკუმენტაცია“. აღნიშნული ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას.

სკოპინგის ანგარიშში (პ. 5.11) აღნიშნულია, რომ შერჩეულ ტერიტორიაზე არ არის განთავსებული მიწისზედა ძეგლები და არც წარმოების დაწყებისთვის იგეგმება სამშენებლო სამუშაოები, რადგან საწარმო ძირითადად განთავსდება არსებულ, გასული საუკუნის 70-იან წლებში აგებულ შენობაში. თუმცა არაფერია ნათქვამი წარმოების სიახლოვეს, ან მის გავლენის ზონაში არსებულ ვითარებაზე კულტურული/არქეოლოგიური მემკვიდრეობის მხრივ და მათზე შესაძლო ზემოქმედების თაობაზე. აღნიშნული საკითხი არც სამომავლო კვლევების ჩამონათვალშია გათვალისწინებული (პ. 7).

პროექტით დაგეგმილი საქმიანობის კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა უნდა განხორციელდეს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით და გზშ-ს ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „თი ეს გრუპის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში, სოფ. მარაბდის მიმდებარე ტერიტორიაზე ცემენტის საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.